

Asia C- 484/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

1.10.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Oberlandesgericht München (Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

1.10.2020

Vastaaja ja valittaja:

Vodafone Kabel Deutschland GmbH

Kantaja ja valituksen vastapuoli:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

[– –]

VÄLIPÄÄTÖS

asiassa:

**Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**, [– –] Berlin –Kantaja ja valituksen
vastapuoli–

[– –]

vastaan

Vodafone Kabel Deutschland GmbH, [OMISSIS] Unterföhring
– vastaaja ja valittaja –

[– –] [alkup. s. 2]

Oberlandesgericht Münchenin (Münchenin ylioikeus) 29. siviiliasioita käsittelevä
jaosto [– –] on tehnyt 1.10.2020 seuraavan

välipäätöksen:

I. Asian käsittelyä [– –] lykätään.

II. II Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla

- maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 (jäljempänä direktiivi (EU) 2015/2366) 64 artiklan 4 kohdan tulkintaa koskeva

seuraava ennakkoratkaisukysymys:

- Onko direktiivin (EU) 2015/2366 62 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle tai käytännölle, jonka mukaan kansallisessa täytäntöönpanosäännöksessä säädettyä maksuvälineiden ja maksupalvelujen palvelumaksukieltoa voidaan kuluttajien kanssa solmittujen kestovelkasuhteiden osalta soveltaa siirtymäjärjestelyinä vain, jos perustana oleva velkasuhde on syntynyt 13.01.2018 jälkeen, muttei kuitenkaan silloin, kun velkasuhde on syntynyt ennen 13.01.2018 mutta (muiden) maksutapahtumien maksaminen on alkanut vasta 13.01.2018 lähtien? [**alkup. s. 3**]

Perustelut:

Asianosaiset ovat ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eri mieltä siitä, onko vastaajalla kaapeliverkko-operaattorina ja internetyhteyden tarjoajana oikeus vaatia yleisten sopimusehtojensa mukaisesti kuluttajilta niin sanottua kiinteämääräistä 2,50 euron suoraveloitusta kutakin maksutapahtumaa kohden, jos nämä eivät anna vastaajalle valtakirjaa tililtä ottoa varten vaan maksavat itse laskut SEPA-tilisiirron avulla, jos perustana oleva velkasuhde perustettiin ennen direktiivin (EU) 2015/2366 saattamista osaksi kansallista oikeutta 13.1.2018, mutta (muiden) maksutapahtumien käsittely alkoi vasta tämän jälkeen.

1. Asiaa koskevat oikeussäännöt**Unionin oikeus**

Direktiivin 2015/2366 johdanto-osan perustelukappaleissa todetaan muun muassa seuraavaa:

- (1) Vähittäismaksujen yhdentymisessä on unionissa viime vuosina on edistytty huomattavasti, erityisesti maksuja koskevilla unionin säädöksillä ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2007/64/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 924/2009,

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/110/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 260/2012. Maksupalveluja koskevaa oikeudellista kehystä on täydennetty edelleen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2011/83/EU, jossa säädettiin erityinen rajoitus vähittäiskauppioiden mahdollisuudelle veloittaa asiakkailtaan lisämaksuja tiettyjen maksuvälineiden käytöstä.

(6) Olisi annettava uusia sääntöjä sääntelyssä olevien aukkojen poistamiseksi, samalla kun parannetaan oikeusvarmuutta ja varmistetaan, että lainsäädäntökehystä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa. Nykyisille ja uusille markkinatoimijoille olisi turvattava tasapuoliset toimintaedellytykset, mikä antaa mahdollisuuden laajentaa uusien maksuvälineiden markkinoita ja [alkup. s. 4] taata kuluttajansuojan korkea taso näiden maksupalvelujen käytössä koko unionissa. Tämän odotetaan lisäävän koko maksujärjestelmän tehokkuutta, laajentavan maksupalvelujen valikoimaa ja lisäävän maksupalvelujen avoimuutta sekä vahvistavan samalla kuluttajien luottamusta yhdenmukaistettuihin maksumarkkinoihin.

(66) Erilaiset kansalliset käytännöt, jotka koskevat palvelumaksun veloittamista tietyn maksuvälineen käytöstä, jäljempänä 'lisämaksun veloittaminen', ovat johtaneet äärimmäisen heterogeeniseen tilanteeseen unionin maksumarkkinoilla ja aiheuttaneet sekaannusta kuluttajien keskuudessa erityisesti sähköisen kaupankäynnin ja rajatylittävän toiminnan yhteydessä. Kauppiat, jotka sijaitsevat jäsenvaltioissa, joissa lisämaksun veloittaminen on sallittua, tarjoavat tuotteita ja palveluja jäsenvaltioissa, joissa tällainen veloittaminen on kiellettyä, veloittavat kuluttajilta lisämaksun. On myös monia esimerkkejä kauppiasta, jotka ovat veloittaneet kuluttajilta lisämaksun, joka on huomattavasti suurempi kuin kauppiaille tietyn maksuvälineen käytöstä aiheutuvat kustannukset. Vahvoja perusteita lisämaksun veloituskäytäntöjen tarkistamiseen tukee myös se seikka, että asetuksella (EU) 2015/751 otetaan käyttöön säännöt, jotka koskevat korttipohjaisten maksujen siirtohintoja. Siirtohinnat ovat tärkein osa korteista ja korttipohjaisista maksuista aiheutuvista kauppioiden kuluista. Lisämaksun veloittaminen on ohjauksikäytäntö, jota kauppiat joskus käyttävät korttipohjaisista maksuista aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi. Asetuksessa (EU) 2015/751 rajoitetaan siirtohintojen tasoa. Näitä rajoituksia sovelletaan ennen tässä direktiivissä säädettyä kieltoa. Tämän johdosta jäsenvaltioiden olisi harkittava sitä, että ne estäisivät maksunsaajia vaatimasta maksuja sellaisten maksuvälineiden käytöstä, joiden osalta siirtohintojen säännellään asetuksen (EU) 2015/751 II luvussa.

(99) On välttämätöntä varmistaa tämän direktiivin perusteella annettujen kansallisen lainsäädännön säännösten tehokas täytäntöönpano. Sen vuoksi olisi luotava asianmukaiset menettelyt, joilla on mahdollista tehdä sellaisiin maksupalveluntarjoajiin kohdistuvia valituksia, jotka eivät noudata näitä säännöksiä, ja varmistaa, että tarvittaessa määrätään asianmukaisia, tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. – [alkup. s. 5]

Direktiivissä (EU) 2015/2366 säädetään muun muassa seuraavaa:

2 artikla

Soveltamisala

- (1) Tätä direktiiviä sovelletaan unionissa tarjottaviin maksupalveluihin.
- (2) III ja IV osastoa sovelletaan jäsenvaltion valuutassa toteutettaviin maksutapahtumiin, jos sekä maksajan että maksunsaajan maksupalveluntarjoaja tai maksutapahtuman yksinään toteuttava maksupalveluntarjoaja sijaitsee unionissa.

4 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan: – –

9. 'maksunsaajalla' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on tarkoitettu maksutapahtuman kohteena olevien varojen vastaanottajaksi;
14. 'maksuvälineellä' henkilökohtaista laitetta ja/tai menettelytapoja, joista maksupalvelunkäyttäjä ja -tarjoaja ovat sopineet keskenään ja joita käytetään maksutoimeksiannon antamiseen;

62 artikla

Sovellettavat palvelumaksut

- (4) Jäsenvaltioiden on joka tapauksessa varmistettava, ettei maksunsaaja veloita palvelumaksuja sellaisten maksuvälineiden käytöstä, joiden osalta siirtohintoja säännellään asetuksen (EU) 2015/751 II luvun nojalla, [alkup. s. 6] eikä maksupalveluista, joihin sovelletaan asetusta (EU) N:o 260/2012.

107 artikla

Täysi yhdenmukaistaminen

- (1) Jäsenvaltiot eivät saa pitää voimassa tai ottaa käyttöön muita kuin tässä direktiivissä annettuja säännöksiä, siltä osin kuin tähän direktiiviin sisältyy yhdenmukaistettuja säännöksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan, 8 artiklan 3 kohdan, 32 artiklan, 38 artiklan 2 kohdan, 42 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan 6 kohdan, 57 artiklan 3 kohdan, 58 artiklan 3 kohdan, 61 artiklan 2 ja 3 kohdan, 62 artiklan 5 kohdan, 63 artiklan 2 ja 3 kohdan, 74 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 86 artiklan soveltamista.

*115 artikla***Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä**

- (1) Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 13 päivänä tammikuuta 2018. Niiden on viipymättä toimitettava ilmoitettava tästä komissiolle.
- (2) Niiden on sovellettava näitä toimenpiteitä 13 päivästä tammikuuta 2018.

Asetuksessa (EU) 260/2012 säädetään seuraavaa:

*1 artikla***Kohde ja soveltamisala**

- (1) Tässä asetuksessa annetaan säännöt, jotka koskevat unionissa suoritettavia sellaisia euromääräisiä tilisiirto- ja suoraveloitustapahtumia, joissa [~~alkup. s. 7~~] sekä maksajan maksupalveluntarjoaja että maksunsaajan maksupalveluntarjoaja sijaitsevat unionissa tai joissa ainoa maksutapahtumaan osallistuva maksupalveluntarjoaja sijaitsee unionissa.

b. Kansallinen oikeus

Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch) 270 a §:ssä (joka otettiin käyttöön 13.1.2018 alkavien vaikutuksien 17.7.2017 annetulla lailla) [– –] säädetään seuraavaa:

Sopimus, jossa velallinen veloitetaan maksamaan palvelumaksu SEPA-suoraveloituksen, SEPA-yritysveloituksen, SEPA-tilisiirron tai maksukortin käytöstä, on mitätön. Ensimmäistä virkettä sovelletaan kuluttajien maksukorttien käyttämiseen liittyviin maksutapahtumiin ainoastaan siltä osin kuin niihin sovelletaan korttipohjaisista maksutapahtumista veloittavista siirtohinnoista 29.4.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/751 (EUVL L 194, s. 1) II lukua.

Saksan siviililain täytäntöönpanosta annetun lain (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch) 229 §:n 45 momentissa (otettu 17.7.2017 annetulla lailla [– –] käyttöön 13.1.2018) säädetään seuraavaa:

- (1) Maksutapahtumien toteuttamista koskeviin velkasuhteisiin, jotka ovat syntyneet 13.1.2018 alkaen, sovelletaan ainoastaan siviililakia ja 248 §:ää, sellaisena kuin se on voimassa 13.1.2018 alkaen.

- (2) Maksutapahtumien toteuttamista koskeviin velkasuhteisiin, jotka ovat syntyneet ennen 13.1.2018, sovelletaan siviililakia ja 248 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 13.1.2018 saakka, jollei 3 ja 4 momentissa toisin säädetä. **[alkup. s. 8]**
- (3) Jos 2 momentissa tarkoitetun velkasuhteen osalta maksutapahtuman suorittaminen on alkanut vasta 13.1.2018, kyseiseen maksutapahtumaan sovelletaan ainoastaan siviililakia ja 248 §:ää, sellaisena kuin se on voimassa 13.1.2018 alkaen.
- (4) Siviililain 675 §:n 3 momenttia, sellaisena kuin se oli voimassa 13.1.2018 alkaen, sovelletaan kyseisestä päivästä lähtien myös 2 momentissa tarkoitettuihin velkasuhteisiin.
- (5) Siviililain 270 a §:ää sovelletaan kaikkiin 13.1.2018 alkaen syntyneisiin velkasuhteisiin.

2. Pääasian olosuhteet

- a. Pääasian kantaja, joka on kuluttajansuojayhdistys, jolla on Saksan oikeuden nojalla kanneoikeus, vaatii kaapeliverkko-operaattoria ja internetpalvelujen tarjoajaa esittämänsä varoituksen jälkeen kaupallisia toimijoita lukuun ottamatta olemaan soveltamatta liiketoimien yhteydessä yleistä sopimusehtoa ja vetoamatta televiestintä- ja kaapeliverkkopalvelusopimusten yhteydessä tällaiseen ehtoon, joka kuuluu seuraavasti: *”Kiinteämääräinen 2,50 euron suuruinen maksu maksutapahtumaa kohden ilman suoraveloitusta”*.

Vastaaja on direktiivin (EU) 2015/2366 täytäntöönpanosta lähtien erotellut sopimuksensa vanhoihin ja uusiin sopimuksiin. Ennen 13.1.2018 tehtyihin vanhoihin sopimuksiin vastaaja soveltaa hinta- ja palvelukuvauksessa edellä mainittua lauseketta, jossa ei suljeta esimerkiksi SEPA-tilisiirtoja pois. Lauseke ei sisälly enää 13.1.2018 alkaen tehtyihin uusiin sopimuksiin sovellettavaan hintaluetteloon.

Vastaaja katsoo lausekkeen soveltamisen vanhoihin sopimuksiin olevan perusteltua, koska siviililain 270 a §:ssä säädettyä lisämaksukieltoa sovelletaan ainoastaan 13.1.2018 alkaen syntyneisiin kestovelkasuhteisiin. Se on mielestään siten oikeutettu perimään kiinteämääräisen suoraveloituksen myös tämän päivän jälkeen **[alkup. s. 9]** vanhojen sopimusten osalta, jotka on tehty ennen tätä päivää, koska siviililain täytäntöönpanolain 229 §:n 45 5 kohdan yksiselitteinen siirtymäsäännös koskee 13.1.2018 lähtien syntyneitä velkasuhteita, joten siviililain 270 a §:n taannehtiva soveltaminen ei tule kyseeseen silloinkaan, kun maksut on suoritettu 13.1.2018 jälkeen.

Kantaja katsoo sitä vastoin, että ylimääräisen palvelumaksun perimistä 13.1.2018 jälkeen koskevaa kieltoa sovelletaan myös ennen 13.1.2018 tehtyihin vanhoihin sopimuksiin. Koska direktiivin (EU) 2015/2366 62 artiklan 4 kohdan tarkoituksena on vahvistaa viitepäivällä samat ehdot sisämarkkinoilla, siviililain 270 a §:n täytäntöönpanosäädöstä on sovellettava sopimuksen kestosta riippumatta ja siten myös ennen 13.1.2018 syntyneisiin kestovelkasuhteisiin. Siviililain täytäntöönpanolain 229 §:n 45 momentin 5 kohdan siirtymäsäännöstä on tulkittava siviililain täytäntöönpanolain 229 §:n 45 momentin 3 kohtaa vastaavasti siten, että ennen 13.1.2018 tehtyjen sopimusten osalta sovelletaan uutta, viitepäivästä lähtien voimassa olevaa lakia, vaikka maksutapahtumat olisivatkin alkaneet 13.01.2018 tai sen jälkeen.

- b. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on taipuvainen katsomaan, että siviililain 270 a §:ään sisältyvää kansallista lainsäädäntöä, jolla direktiivin (EU) 2015/2366 62 artiklan 4 kohta on pantu täytäntöön, sovelletaan myös silloin, kun maksujen perusteena oleva kestovelkasuhde on alkanut ennen 13.1.2018 mutta kun (myöhemmät) maksutapahtumat alkavat vasta kyseisen päivämäärän jälkeen, koska esimerkiksi – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – kaapelinkäyttö- tai internetmaksut erääntyvät jaksoittain, yleensä kuukauden välein.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ratkaisevaa tältä osin on, että direktiivin (EU) 2015/2366 62 artiklan 4 kohdassa viitataan yksinomaan sellaisten maksuvälineiden ja maksupalvelujen käyttöön, joiden osalta siinä kielletään täydellisen yhdenmukaistamisen avulla maksunsaajaa veloittamasta lisämaksuja täytäntöönpanolle asetetun määräajan päätyttyä 13.1.2018. Direktiivissä ei sitä vastoin viitata maksujen perusteena olevan velkasuhteen syntyemiseen. **[alkup. s. 10]**

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin puoltaa näin ollen palvelumaksukiellon soveltamista myös ennen 13.1.2018 olemassa olleisiin sopimuksiin, koska kyseisen direktiivin johdanto-osan (6) perustelukappaleen mukaan on varmistettava, että maksuliikenteen lainsäädäntökehystä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa, nykyisille ja uusille markkinatoimijoille olisi turvattava tasapuoliset toimintaedellytykset ja taattava kuluttajansuojan korkea taso näiden maksupalvelujen käytössä koko unionissa. Johdanto-osan (66) perustelukappaleen mukaan erilaiset kansalliset käytännöt, jotka koskevat palvelumaksun veloittamista ja jotka ovat johtaneet äärimmäisen heterogeeniseen tilanteeseen unionin maksumarkkinoilla ja aiheuttaneet sekaannusta kuluttajien keskuudessa, olisi yhdenmukaistettava siten, että maksunsaajia estetään vaatimasta maksuja tiettyjen maksuvälineiden käytöstä. Tämä yhdenmukaistaminen unionin tasolla vaarantuisi, jos kestovelkasuhteiden tapauksessa sallittaisiin erilaisten palvelumaksujen veloittaminen jäsenvaltioissa myös tulevaisuudessa ennalta arvaamattoman ajan, koska se riippuisi velkasuhteen syntyemisen ajankohdasta kansallisen

lainsäädännön perusteella eikä direktiivin täytäntöönpanon määräajan päättymisestä 13.1.2018.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä palvelumaksukiellon soveltaminen maksutapahtumiin 13.1.2018 lähtien on tällä hetkellä kyseenalaistettu siviililain käyttöönotosta annetun lain 229 §:n 45 momentin 5 kohdan siirtymäsäännöksen sanamuodolla, jossa lähtökohdaksi otetaan yksinomaan velkasuhteen syntyminen [– –]. [Merkityksellisessä oikeuskirjallisuudessa esitetyt näkemykset] [**alkup. s. 11**]

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele [– –] ennakkoratkaisukysymyksellään unionin tuomioistuimelta direktiivin (EU) 2015/2366 62 artiklan 4 kohdan tulkintaa. Tämä siksi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lähtee kyseisen normin tarkoituksen mukaan siitä, että sitä on sovellettava ajallisesti rajoittamattomasti 13.1.2018 lähtien niin, että tästä ajankohdasta lähtien unionissa sovelletaan yhtenäistä palvelumaksusäätelyä maksuliikennemarkkinoilla kestovelkasuhteen syntymisajankohtaa koskevasta kysymyksestä riippumatta.

[– –]